

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Sžo/41/2012
Identifikačné číslo spisu:	1012200873
Dátum vydania rozhodnutia:	29.01.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:1012200873.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Márie Usačevovej, v právnej veci žalobcu: R., bytom T., proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8 o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 21125-2/2012-BA z 13. apríla 2012, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 12. júla 2012, č. k. 1S 118/2012-33, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 12. júla 2012, č. k. 1S 118/2012-33, p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom z 12. júla 2012, č. k. 1S 118/2012-33, zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredia č. 21125-2/2012-BA z 13. apríla 2012, ktorým žalovaná zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Bratislava č. 700-0213732410-GC-04/10 zo dňa 6. septembra 2010, ktorým bolo žalobcovi ako samostatne zárobkovo činnnej osobe (ďalej len „SZČO“) predpísané poistné na nemocenské poistenie, starobné poistenie a príspevky na starobné dôchodkové sporenie, poistné na invalidné poistenie a poistné do rezervného fondu solidarity v celkovej sume 3 144,06 € za obdobie mesiacov apríl až júl 2010, aj napriek tomu, že je konateľom spoločnosti Advokátska kancelária HPP, s.r.o.

Krajský súd konštatoval, že zákon za samostatne zárobkovo činnú osobu považuje fyzickú osobu, ktorá má oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu a upravuje aj postavenie, ktorý má oprávnenie na vykonávanie advokátskej činnosti. Existencia oprávnenia advokáta na vykonávanie advokátskej činnosti je podmienená jeho zápisom v zozname advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou až do času, kým advokát nebol vyčiarknutý z takéhoto zoznamu má za následok, že musí byť považovaný za samostatne zárobkovo činnú osobu, pre potreby zákona o sociálnom poistení. Z uvedeného dôvodu je povinne nemocensky poistený podľa § 14 ods. 1 písm. b) a povinne dôchodkovo poistený podľa § 15 ods. 1 písm. b) a vznik a zánik tohto poistenia sa viaže na podmienky

upravené v § 21 zákona o sociálnom poistení. Právne vymedzenie SZČO podľa § 5 písm. c) zákona 461/2003 Z. z. je odvodené od samotného oprávnenia vykonávať advokátsku činnosť.

Navyše ustanovenie § 15 zákona o advokácii upravuje špecifické podmienky, za ktorých advokáti môžu vykonávať advokáciu ako konatelia spol. s r.o. Účasť advokáta v takejto spoločnosti je viazaná na existenciu oprávnenia na poskytovanie advokátskych služieb jednotlivých spoločníkov a konateľov, ktorými môžu byť len advokáti a ktorých účasť v spoločnosti zaniká vyčiarknutím zo zoznamu advokátov, v skutočnosti stratou oprávnenia na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu. Zmenou formy výkonu advokácie podľa názoru súdu žalobcovi nezaniklo postavenie advokáta ako SZČO podľa § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení a ani povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie podľa § 21 ods. 4 písm. d) zákona o sociálnom poistení z dôvodu, že žalobcovi nezaniklo oprávnenie na výkon činnosti a žalobcu je aj preto naďalej potrebné považovať za SZČO. Advokát a aj konateľ spoločnosti s.r.o., poskytujúcej advokátske služby, zapísaný v zozname vedenom komorou je aj naďalej podľa § 15 zákona o advokácii oprávnený poskytovať právne služby samostatne, aj keď nositeľom tohto oprávnenia je v danom prípade spol. s r.o. Táto spoločnosť ako právnická osoba s vlastnou právnou subjektivitou, za ktorú koná advokát ako konateľ, ktorý aj naďalej je ale nositeľom oprávnenia na poskytovanie advokátskych služieb a disponuje tiež oprávnením na vykonávanie samostatnej zárobkovej činnosti podľa § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení. Aj za takýchto okolností advokát, ktorý za spoločnosť koná, je aj naďalej zapísaný v zozname advokátov, nestráca svoju spôsobilosť konať samostatne a to ani v prípade, keď sa tohto práva vzdal v prospech spoločnosti, akou je advokátska kancelária s.r.o. Aj v tejto spoločnosti totiž jeho oprávnenie zastupovať spoločnosť ako konateľ, nemá za následok vyškrtnutie advokáta zo zoznamu advokátov. Navyše v zákone o sociálnom poistení naďalej zostáva zachovaná povinnosť advokáta platiť poistné ako samostatne zárobkovo činná osoba a to po celý čas, počas ktorého je advokátom.

Podľa názoru krajského súdu existencia oprávnenia advokáta na vykonávanie advokátskej činnosti podmienená jeho zápisom v zozname advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou má za následok, že musí byť považovaný za SZČO pre potreby zákona o sociálnom poistení.

Krajský súd k námietke žalobcu ohľadom neakceptácie potvrdenia vydaného SAK podľa § 71 ods. 2 písm. k) zákona o advokácii uviedol, že ide podľa jeho názoru len o potvrdenie, ktorým sa deklaruje akým spôsobom vykonáva žalobca svoje právne služby v združení spolu s inými advokátmi, v tomto prípade ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným, a nemôže sa ním meniť výklad zákona o sociálnom poistení

Proti rozsudku krajského súdu včas podal odvolanie žalobca a žiadal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že rozhodnutie žalovanej zruší a vec jej vráti na ďalšie konanie. Podľa žalobcu rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukazoval na to, že je konateľom s.r.o., a preto je záver súdu o tom, že žalobcovi svedčí právne postavenie samostatne zárobkovej činné osoby podľa § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení v rozpore s ustanovením § 15 ods. 6 zákona o advokácii, v zmysle ktorého advokát, ktorý vykonáva advokáciu ako konateľ s.r.o., nemôže súčasne vykonávať advokáciu samostatne a tiež s ustanovením § 15 ods. 2 zákona o advokácii, keďže advokáti ako konatelia s.r.o. vykonávajú činnosť t. j. advokáciu v mene a na účet spoločnosti. Žalobca je len štatutárnym orgánom spoločnosti s ručením obmedzeným, ktorá je - na rozdiel od žalobcu - oprávnená poskytovať právne služby a ako konateľ spoločnosti, ktorý za svoju činnosť poberá odmenu, sa zúčastňuje aj na sociálnom poistení, avšak nie ako samostatne zárobkovo činná osoba. Pri pripustení argumentácie prvostupňového súdu by sa žalobca musel na sociálnom poistení zúčastňovať duplicitne, a to jednak ako konateľ spoločnosti a zároveň aj ako samostatne zárobkovo činná osoba, hoci vykonáva len jednu z týchto činností (činnosť konateľa spoločnosti).

Za nesprávne žalobca označil aj neakceptovanie potvrdenia vydaného SAK v zmysle § 71 ods. 2 písm. k) zákona o advokácii. Podľa jeho názoru ustanovenie § 71 ods. 2 písm. k) zákona o advokácii jasne dáva právomoc predsedníctvu SAK vydať záväzné potvrdenie akou formou daný advokát vykonáva advokáciu a zároveň záväzné potvrdenie aj o skutočnosti, či advokát je SZČO podľa osobitného predpisu, t.j. aj zákona o sociálnom poistení.

Žalobca poukázal aj na skutočnosť, že krajský súd sa nezaoberal jeho námietkou v bode IV žaloby, ktorou namietol aj rozpor preskúmaného rozhodnutia žalovaného s § 3 ods. 1 a § 5 ods. 1 zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov, nakoľko žalovaný diskriminuje žalobcu v oblasti sociálneho zabezpečenia z dôvodu jeho postavenia ako advokáta, ktorý musí byť v prípade, ak chce vykonávať svoju profesiu (bez ohľadu na spôsob výkonu advokácie), povinne z zapísaný v zozname Slovenskej advokátskej komory. Napriek tomu, že žalobca neposkytuje právne služby vo vlastnom mene a na vlastný účet (t. j. nevykonáva ako fyzická osoba žiadnu podnikateľskú činnosť), žalovaný ho pre oblasť sociálneho zabezpečenia považuje za samostatne zárobkovo činnú osobu a požaduje od neho platenie poistného.

Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu poukázala na to, že žalobca v odvolaní neuviedol žiadne nové námietky k správnosti preskúmaného rozhodnutia, ani právne relevantné dôvody, ktoré by odôvodňovali zmenu alebo zrušenie napadnutého rozhodnutia. Navrhla preto, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v rozsahu odvolania v medziach žaloby, v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. bez pojednávania a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné vyhovieť.

Námietky, ktorými žalobca v odvolaní spochybňuje rozsudok krajského súdu boli v zásade zhodné s námietkami, ktoré žalobca uplatňoval už v konaní na súde prvého stupňa. Podľa názoru najvyššieho súdu už správny orgán a následne aj súd prvého stupňa sa s týmito námietkami žalobcu vysporiadali, pričom odvolací súd už vyslovenú argumentáciu považuje za relevantnú, výstižnú a dostatočnú. Žalovaný ako aj krajský súd podrobne odôvodnili, prečo žalobca, ktorý od 29. marca 2010 vykonáva činnosť advokáta ako spoločník a zároveň konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným poskytujúcej advokátske služby podľa § 15 zákona o advokácii, je naďalej SZČO, pričom bolo dostatočne zrozumiteľne a jasne ozrejmene, že v danom prípade nedošlo k zániku povinného sociálneho poistenia podľa § 21 zákona o sociálnom poistení.

Odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením rozsudku krajského súdu a na zdôraznenie jeho správnosti doplnil, že § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení vymedzuje pojem SZČO na účely tohto zákona a upravuje tak aj postavenie advokáta, ktorý má oprávnenie na vykonávanie advokátskej činnosti. Vymedzenie SZČO podľa § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31. decembra 2010, je odvodené od samotného oprávnenia vykonávať advokáciu ako takú. Nositeľom tohto oprávnenia nemôže byť právnická osoba, môže ním byť výlučne advokát ako fyzická osoba - len on je zapísaný v zozname advokátov, hoci zákon mu následne umožňuje, aby právne služby poskytoval napríklad aj prostredníctvom spoločnosti s ručením obmedzeným. Je len jedno oprávnenie na vykonávanie advokácie a je udeľované výlučne advokátovi, a to bez ohľadu na formu výkonu advokácie. Práve od statusu advokáta, ktorému takéto oprávnenie bolo udelené, teda nie od konkrétnej formy výkonu advokácie, sa v zmysle § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení odvíja postavenie SZČO. Žalobcovi oprávnenie na vykonávanie advokácie v dôsledku zmeny formy jej výkonu nezaniklo. Je len osobitným zákonom limitovaný v tom, že túto činnosť nemôže súčasne vykonávať samostatne, keď si sám zvolil, že advokátske služby bude poskytovať prostredníctvom s.r.o. Žalobcovi po celý čas status advokáta zostáva, je zapísaný v zozname advokátov, ktorý SAK vedie, svoje profesijné označenie je povinný podľa zákona o advokácii používať aj v prípade, že právne služby poskytuje prostredníctvom združenia, verejnej obchodnej spoločnosti, komanditnej spoločnosti alebo spoločnosti s ručením obmedzeným a až k nemu, následne, pripája meno združenia alebo obchodné meno spoločnosti. Žalobca sa preto mylne domnieva, že ako konateľ „advokátskej“ spoločnosti nie je už SZČO a že v dôsledku nemožnosti súčasného výkonu advokácie ako fyzická osoba, došlo aj k zániku jeho oprávnenia.

Rovnako ako žalobcovi napriek zmene formy výkonu advokácie zostal zachovaný status advokáta podľa zákona o advokácii, zostal mu zachovaný aj status SZČO pre účely zákona o sociálnom poistení. Tak

ako mu ako SZČO povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie zo zákona vzniklo od 01.07. kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jeho príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu podľa § 138 ods. 9 zákona o sociálnom poistení, zanikne mu zo zákona 30. júna kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý tento jeho príjem nebude prevyšovať uvedený násobok vymeriavacieho základu. V danej právnej veci bol pre určenie vymeriavacieho základu žalobcu ako povinne nemocensky a dôchodkovo poistenej SZČO rozhodujúcim obdobím rok 2008, za ktorý žalobca vykázal v daňovom priznaní k dani z príjmov fyzickej osoby príjmy zo samostatnej zárobkovej činnosti a preto mu v zmysle ustanovenia § 21 ods. 1 zákona o sociálnom poistení vzniklo za obdobie od 1. júla 2009 do 30. júna 2010, povinné nemocenské a dôchodkové poistenie.

Pokiaľ žalobca namietal, že z titulu výkonu advokácie je zúčastnený na sociálnom poistení duplicitne tak ako konateľ s.r.o. ako aj SZČO, také tvrdenie nie je dôvodné. Účast' konateľa spoločnosti s ručením obmedzením na poistení totiž do 31. decembra 2010 zo zákona o sociálnom poistení nevyplyva.

Námietku žalobcu, že ustanovenie § 71 ods. 2 písm. k) zákona o advokácii je nutné chápať ako zákonné zverenie právomoci predsedníctvu SAK rozhodovať aj o skutočnosti, ktorá osoba zo špeciálne úzko vymedzenej skupiny osôb, a to advokátov, je alebo nie je SZČO v zmysle zákona o sociálnom poistení, nepovažoval odvolací súd za dôvodnú. Rozhodovanie o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch totiž zákon výslovne zveruje do vecnej pôsobnosti pobočky Sociálnej poisťovne. Vzhľadom na uvedené, potvrdenie SAK ako samosprávnej stavovskej organizácie, nemá vplyv na zánik oprávnenia žalobcu vykonávať advokáciu samostatne a tým ani na zánik povinného nemocenského a dôchodkového poistenia.

Odvolací súd nemohol akceptovať námietku žalobcu, že žalovaná ho diskriminuje v oblasti sociálneho zabezpečenia z dôvodu jeho postavenia ako advokáta, ktorý musí byť bez ohľadu na spôsob výkonu advokácie zapísaný v zozname SAK, lebo sa s ním nezaobchádzalo inak ako s inými poistencami, ktorí sa ocitli v podobnej situácii. Aj napriek tomu, že krajský súd sa konkrétne k tejto námietke žalobcu vo svojom rozhodnutí nevyjadril, odvolací súd toto opomenutie nepovažoval za vadu, ktorá by mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia a s poukazom na vyššie uvedené rozsudok krajského súdu podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 224 ods.1 v spojení s § 250k ods.1 O.s.p. a účastníkom ich náhradu nepriznal, lebo žalobca v konaní nebol úspešný a žalovaný nárok na náhradu trov konania nemá.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.